

19 Φεβρουαρίου 1909

Η παραίτηση του Δημήτριου Γούναρη

Κλεισμένος στο γραφείο του, βυθισμένος στις μαύρες σκέψεις και ταπεινωμένος, προσπαθούσε να συνειδητοποιήσει, πώς την είχε πάθει έτσι, σαν πρωτόπειρος. Φανταζόταν κιόλας τους χορούς και τα πανηγύρια που είχαν στήσει οι πλουτοκράτες. Και σκεφτόταν, πώς θα αντίκριζε όλους εκείνους που τον εμπιστεύτηκαν κι έπιναν νερό στ' όνομά του. Μόνον ένας δρόμος του απέμενε, αν ήθελε να σώσει την αξιοπρέπειά του. Υπέγραψε την παραίτηση και την έστειλε στον πρωθυπουργό.

Ήταν 19 Φεβρουαρίου 1909, όταν ο Δημήτριος Γούναρης παραιτήθηκε από υπουργός Οικονομικών. Το κατεστημένο είχε νικήσει για μια ακόμα φορά, έχοντας ακολουθήσει την ίδια γνωστή και δοκιμασμένη συνταγή: Το δέλεαρ της εξουσίας. Οι «Ιάπωνες» είχαν οριστικά διαλυθεί. Κάθε αντίσταση είχε καμφθεί. Θα κυλούσαν ακόμη έξι μήνες ως τη μεγάλη ανατροπή με την επανάσταση στου Γουδή, αλλά τον Φλεβάρη του 1909 όλα ακόμα έδειχναν ζοφερά.

Ήταν Οκτώβρης του 1906, όταν τους κόλλησαν την ετικέτα «οι Ιάπωνες». Μια ομάδα ανεξάρτητων βουλευτών με άτυπο αρχηγό τον Στέφανο Δραγούμη και μέλη τους Δ. Γούναρη, Πέτρο Πρωτοπαπαδάκη, Χαρ. Βοζίκη, Ανδρ. Παναγιωτόπουλο, Απ. Αλεξανδρή και Εμμ. Ρέπουλη.

Ονομάστηκαν Ιάπωνες, επειδή τότε φυσούσε ανανεωτικός άνεμος στην Ιαπωνία, που προόδευε με εκπληκτικούς ρυθμούς. Η ομάδα σφυροκοπούσε ανελέητα την κυβέρνηση, ο Γούναρης αποκάλυψε κρυμμένο σε νομοσχέδιο σκάνδαλο υπέρ κάποιας εταιρείας, ο υπουργός Οικονομικών αναγκάστηκε να παραιτηθεί, ένας νέος άνεμος ελπίδας άρχισε να φυσά στο κοινοβούλιο.

Τον Ιούλιο του 1908, μετά από μια ακόμα σκληρή αγόρευση του Γούναρη εναντίον της αντιλαϊκής οικονομικής πολιτικής, ο πρωθυπουργός Γεώργιος Θεοτόκης του πέταξε το γάντι:

«Έμπα στην κυβέρνηση, ανάλαβε το υπουργείο Οικονομικών κι εφάρμοσε την πολιτική σου».

Η πρόκληση ήταν μεγάλη. Άδικοι οι υπόλοιποι, πλην του Πρωτοπαπαδάκη, «Ιάπωνες» προσπαθούσαν να του εξηγήσουν ότι το ζήτημα ήταν θέμα δομών κι όχι προσώπων. Γούναρης και Πρωτοπαπαδάκης μπήκαν στην κυβέρνηση. Οι «Ιάπωνες» διαλύθηκαν. Ως υπουργός Οικονομικών, ο Γούναρης έπεσε με τα μούτρα στη δουλειά. Το φθινόπωρο, παρουσίασε το φορολογικό του νομοσχέδιο: Ελαφρύνσεις στις ασθενέστερες τάξεις με αντιστάθμισμα την επιβολή φορολογίας στο κεφάλαιο και στο οινόπνευμα. Έγινε χαμός. Το κατεστημένο χιμήξε να τον κατασπαράξει. Ο Γούναρης, όμως, ήταν ήσυχος. Ο πρωθυπουργός το έβρισκε καλό το νομοσχέδιό του. Απλά, έριχνε λίγο πίσω την ψήφισή του, ώσπου να καταλαγιάσει λίγο ο θόρυβος. Μετά, άρχισαν οι φιλικές συστάσεις για τροποποιήσεις:

«Να απαλύνουμε λιγάκι αυτό, να κόψουμε εκείνο, να αντικαταστήσουμε το άλλο».

Μέσα Φεβρουαρίου 1909, το νομοσχέδιο δεν είχε ακόμα εισαχθεί για συζήτηση. Κι από το αρχικό κείμενο μόνον ο τίτλος έμενε ίδιος. Στις 19 του μήνα, ο Γούναρης παραιτήθηκε.

1797: Ο Πάπας Πίος ΣΤ΄ υπογράφει με τον Ναπολέοντα την Συνθήκη του Τολεντίνο, με την οποία η Μπολόνια, η Ρομάγκνα και η Φεράρα παραχωρούνται στην Γαλλία.

1800: Ο Ναπολέοντας χρίζει τον εαυτό του Πρώτο Ύπατο της Γαλλίας

1912: Οι Νεότουρκοι απελαύνουν Έλληνες δημοσιογράφους στην Κωνσταντινούπολη με την κατηγορία ότι δρουν διασπαστικά στις τάξεις των εθνοτήτων της αυτοκρατορίας.

1915: Γαλλοβρετανικές δυνάμεις αρχίζουν επίθεση στα Δαρδανέλια, στα πλαίσια των επιχειρήσεων του Α' Παγκοσμίου πολέμου.

1945: Αρχίζει η αμερικανική απόβαση στην Ιβοζιμα. Εξελιχθηκε σε μια από τις πιο αιματηρές επιχειρήσεις του Β' Παγκοσμίου πολέμου.

1959: Οι πρωθυπουργοί της Ελλάδας Κωνσταντίνος Καραμανλής, της Τουρκίας Ατνάν Μεντερές και της Βρετανίας υπογράφουν τη συμφωνία του Λονδίνου που επικυρώνει τα όσα συμφωνήθηκαν στη Ζυρίχη για την ανεξαρτησία της Κύπρου.

1976: Στο αποκορύφωμα της έντασης για τον «Πόλεμο του μπακαλιάρου», η Ισλανδία διακόπτει τις διπλωματικές της σχέσεις με την Βρετανία, μετά την αποτυχία των δύο χωρών να συμφωνήσουν για τα δικαιώματα αλιείας σε ύδατα που αμφισβητούνται.

1997: Πεθαίνει σε ηλικία 93 ετών ο ηγέτης της Κίνας Ντενγκ Ζιαοπίνγκ. Διηύθυνε τις τύχες της χώρας από το 1978 μέχρι που παραιτήθηκε το 1990, ασκώντας επιρροή μέχρι τον θάνατό του.

2008: Στα 81 του, ο Φιντέλ Κάστρο γνωστοποιεί ότι αποσύρεται από την ηγεσία της Κούβας.

2013: Ο πρόεδρος της Γαλλίας, Φρανσουά Ολάντ, επισκέπτεται επίσημα την Αθήνα και δηλώνει βέβαιος για την παραμονή της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ.

Η 19^η Φεβρουαρίου στον πολιτισμό

19 Φεβρουαρίου 1473

Το σκάνδαλο του Κοπέρνικου

Ο Νικόλαος Κοπέρνικος γεννήθηκε στην Πολωνία, στις 19 Φεβρουαρίου 1473. Ξόδεψε τα πρώτα χρόνια της ζωής του σπουδάζοντας νομικά, αρχαία ελληνικά και αστρονομία, την οποία αγάπησε με πάθος. Έφτιαξε ένα μικρό παρατηρητήριο κι αφοσιώθηκε στη μελέτη του ουράνιου θόλου. Γρήγορα διαπίστωσε πως ο Αρίσταρχος Σάμιος είχε δίκιο όταν έλεγε πως το πλανητικό μας σύστημα είναι ηλιοκεντρικό. Και πως ήταν λάθος η αντίληψη που είχε διατυπωθεί τον Β΄ μ.Χ. αιώνα από τον Πτολεμαίο ότι η γη είναι ακίνητη, ενώ ο ήλιος κι οι πλανήτες περιστρέφονται γύρω της. Η θεωρία του Πτολεμαίου επικρατούσε και στην εποχή του Κοπέρνικου, ο οποίος κάθισε κι έγραψε ένα ογκωδέστατο βιβλίο, με τίτλο «Η περιστροφή των ουρανίων σωμάτων». Σ' αυτό, υποστήριζε ότι η Γη δεν είναι τίποτε άλλο από έναν πλανήτη που περιστρέφεται γύρω από τον άξονά της και γύρω από τον Ήλιο. Και ότι όλοι οι πλανήτες έχουν αυτή τη διπλή περιστροφή.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε στα 1515, στη Νυρεμβέργη, και ξεσήκωσε θύελλα. Οι επιστήμονες αποφάνθηκαν πως πρόκειται για σκάνδαλο. Η Εκκλησία το έβγαλε αιρετικό, γιατί «έρχεται σε σύγκρουση με τις άγιες γραφές». Κανένας δεν ήθελε να πιστέψει πως η Γη μπορούσε να μην είναι το κέντρο του κόσμου.

Ο θόρυβος που συνεχιζόταν, ανάγκασε τον πάπα Παύλο Γ' να ασχοληθεί με το θέμα. Ο πάπας μελέτησε το έργο του Κοπέρνικου και ανακοίνωσε πως η θεωρία του είναι λαθεμένη. Την καταδίκασε κι έβαλε το σύγγραμμα στη μαύρη λίστα των απαγορευμένων βιβλίων. Η απογοήτευση του Κοπέρνικου ήταν πολύ μεγάλη. Σίγουρα, θα μετρίαζόταν, αν μπορούσε να ξέρει τα βασανιστήρια και τους εξευτελισμούς που υπέστη, έναν αιώνα αργότερα, ο Γαλιλαίος ([βλ. 10/2/1634](#)), όταν είπε πως «ο Κοπέρνικος είχε δίκιο». Πέθανε στις 24 Μαΐου 1543. Σήμερα, θεωρείται ο θεμελιωτής της νεώτερης αστρονομίας. Στα 2008, εντοπίστηκαν τμήμα του κρανίου και τα οστά του σε έναν άσημο τάφο, στο δάπεδο του καθεδρικού ναού του Φρόμπουργκ. Μετά την ταυτοποίηση, του έγινε νέα, επίσημη αυτή τη φορά, κηδεία (22 Μαΐου 2010), 18 χρόνια μετά την παραδοχή του Βατικανού ότι η Ιερά Εξέταση είχε κάνει λάθος στην περίπτωση του Γαλιλαίου (31 Οκτωβρίου 1992).

1878: Κατοχυρώνεται με τον αριθμό πατέντας 200.521 το γραμμόφωνο, εφεύρεση του Τόμας Έντισον.

1908: Η δημοτική εισάγεται ως γλώσσα διδασκαλίας στα ελληνικά δημοτικά σχολεία, προκαλώντας διχασμό στη Φιλοσοφική Σχολή που απαιτεί οι πιτσιρικάδες να μιλούν στην καθαρεύουσα. Βροχή παραιτήσεων γλωσσαμυντόρων από τις επιτροπές κρίσης διδακτικών βιβλίων.

1924: Γεννιέται ο ηθοποιός Λι Μάρβιν (Όσκαρ για τον ρόλο του στην ταινία «Κατ Μπαλού», ελληνικός τίτλος, «Λησταρχίνα»).

1952: Πεθαίνει ο Νορβηγός συγγραφέας Κνουτ Χάμσουν (Πέντερσεν). Κέρδισε το Νόμπελ Λογοτεχνίας το 1920 και έγινε διάσημος με τα έργα του «Η καλλιέργεια του εδάφους» και «Πείνα».

1956: Στις ελληνικές βουλευτικές εκλογές, ψηφίζουν για πρώτη φορά και οι γυναίκες. Κι εκλέγεται πρώτη βουλευτίνα η Λίνα Τσαλδάρη.

2016: Σε ηλικία 84 χρόνων, πεθαίνει ο Ιταλός συγγραφέας Ουμπέρτο Έκο. Το μυθιστόρημά του «Το όνομα του ρόδου» (1980) πούλησε 9.000.000 αντίτυπα. Είχε γεννηθεί το 1932 στην Αλεσσάντρια του Πιεμόντε.